

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΚΡΑΜΠΛ
Α.Μ. ΠΡΩΤ/ΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 10483
ΤΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ 12 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997224100 – Δ.Ο.Υ. Ε΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 779 / 22.04.2024

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΕΞΙΚΟΥ» ΠΡΟΣ ΤΟ «ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» ΚΑΙ Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Τ.Ε.Γ. (22/04/2024)

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 544

Θεωρείται ορθή η προστακτική άπελθε, είσελθε, έπελθε, έξελθε, επάνελθε, κάτελθε, μέτελθε, πάρελθε, περίελθε, πρόελθε, πρόσσελθε κλπ. των σύνθετων εμπρόθετων ρημάτων με β΄ συνθετικό το –έρχομαι;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Οι προστακτικές αυτές είναι κανονικές με βάση τους κανόνες της αρχαίας ελληνικής. Δεν θα τις θεωρούσαμε, όμως, κανονικές προστακτικές της νέας ελληνικής. Ακόμη και αν κάποιος χρησιμοποιήσει π.χ. τον τύπο έξελθε, θα το κάνει μιμούμενος έναν τύπο της αρχαίας. Π.χ., θα θεωρούσατε σωστό, για τους κανόνες του παιχνιδιού, τους τύπους οίδασι και ποιούσι, επειδή κανείς μπορεί πράγματι να χρησιμοποιήσει την έκφραση ουκ οίδασι τι ποιούσι;

Στο ρήμα προπίνω θεωρείται ορθή η προστακτική προπιές;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Θα λέγαμε ότι το ρήμα προπίνω δεν έχει προστακτική.

Το λήμμα κορωνίδα θεωρείται (σύμφωνα με τη γραμματική) παράγωγο του κορόνα ή απλώς θεωρούνται ομόρριζες λέξεις;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Η (αρχ.) λέξη κορωνίδα είναι παράγωγο του (αρχ.) κορώνη 'κουρούνα'. Από τη λ. κορώνη προήλθε η λατ. λέξη corona, την οποία δανείστηκε στη συνέχεια η ελληνική ως κορόνα (γι' αυτό και γράφεται απλογραφημένα).

Στο ρήμα πληρώ δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Θεωρείται ορθός ο παρατατικός σε –ούσα, -ούσες, -ούσε, -ούσαμε, -ούσατε, -ούσαν(ε);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι, ο πρτ. πληρούσα κτλ. είναι κανονικός και υπαρκτός.

Θεωρείται ορθή η ενεργητική μετοχή πληρώντας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι, η *μτχ.* πληρώντας είναι κανονική και υπαρκτή, αν και δεν ξέρουμε πόσο συχνά χρησιμοποιείται.

Στο ρήμα *υπάρχω* θεωρούνται ορθές οι προστακτικές αορίστου «*ύπαρξε* και *υπάρξτε*»;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Θα λέγαμε ότι το ρήμα *υπάρχω* δεν έχει μονολεκτική προστακτική αορίστου, επομένως ο τύπος *ύπαρξε* δεν είναι υπαρκτός. Το *υπάρξτε* θα το δεχόμασταν ως δεύτερο τύπο της υποτακτικής και του μέλλοντα: *να / θα υπάρξετε* και *να / θα υπάρξετε*.

Το λήμμα *άμπρα* κατάμπρα θεωρείται ξένη άκλιτη λέξη ή ελληνική καβαλιστική άκλιτη λέξη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Το *άμπρα* και το *κατάμπρα* θα τα δεχόμασταν ως άκλιτες ελληνικές λέξεις, προερχόμενες από μια ξένη γλώσσα (όπως όλα τα δάνεια).

Στο ρήμα *έρπω* δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Θα λέγαμε ότι το *έρπω* δεν έχει παρατατικό στη νέα ελληνική. Επομένως, το σωστότερο θα ήταν το ΛΚΝ να γράφει «μόνο στον ενεστ.».

Στο ρήμα *διέπω* δίδεται η επισήμανση «μόνο στο ενεστωτικό θέμα». Ποια είναι τα τρία πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στον παρατατικό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Θα λέγαμε ότι το *διέπω* δεν έχει παρατατικό στη νέα ελληνική. Επομένως, το σωστότερο θα ήταν το ΛΚΝ να γράφει «μόνο στον ενεστ.».

Στο ρήμα *προσέρχομαι* δίδεται διπλός αόριστος, *προσήλθα* και (προφ.) *προσήρθα*. Ομοίως δίδεται διπλό απαρέμφατο *προσέλθει* και (προφ.) *προσέρθει*. Θεωρείται ορθή η προστακτική *πρόσερθε*;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Βλ. παραπάνω για αυτές τις προστακτικές.

Θεωρούνται ορθοί οι παρεμφερείς τύποι (αόριστος, απαρέμφατο, προστακτική) *προήρθα*, *προέρθει*, *πρόερθε*, *επήρθα*, *επέρθει*, *έπερθε*, *εισήρθα*, *εισέρθει*, *είσερθε* κλπ.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Τους τύπους αυτούς (εκτός βέβαια από τα *έπερθε*, *είσερθε*) θα τους θεωρούσαμε κανονικούς και αποδεκτούς, αν και είναι πιο πολύ του προφορικού λόγου και όχι του γραπτού. Πάντως, δεν είναι αντιγραμματικοί.

Στα ρήματα *αρνούμαι* και *νοούμαι* δίδεται κλιτικό παράδειγμα το Ρ10.9β (*στερούμαι*, *μετοχή* *στερημένος*). Θεωρούνται ορθές οι *μετοχές* *αρνημένος* και *νοημένος* ή θα έπρεπε να είναι *αρνούμενος* και *νοούμενος*;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Οι μτχ. αρνημένος και νοημένος είναι κανονικές μτχ. Παθητικού παρακειμένου. Τα αρνούμενος και νοούμενος είναι κανονικές μτχ. Παθητικού ενεστώτα.